

blive den indledningsvis foretrukne aktionsform.

Sådanne handlinger kan eksempelvis tænkes at bestå i chikane af skibstrafikken, arrangeret grundstødning i havne og smalle sejløb, mineringer, opbringelse af civile skibe, ødelæggelse af olie- og gasproduktionsanlæg eller af midlerne til transport af disse stoffer, afspærring af farvandsområder til afholdelse af militære øvelser, etc. — og deraf afledte følgehandlinger. Aktioner af denne art, som indledes provokatorisk for at skabe baggrund for påberåbelse af videregående foranstaltninger til beskyttelse af egne interesser, vil i stigende grad kunne reducere en dansk regerings handlefrihed, medmindre der straks reageres med passende modtræk.

Sandsynlighedsgraden af sådanne aktionsforløb — som vil kunne være led i stedfindende eller forestående aktioner i andre områder — forekommer for nærværende større end de tidligere nævnte mere omfattende angrebshandlinger. Den allerede nu konstaterede, voksende sømilitære Sovjetaktivitet i vore farvande — inklusive permanente patruljer i Sundet Syd, ved Gedser, i Femern Bælt og ved Skagen, såvel som intens overvågning af dansk og NATO øvelsesaktivitet i Østersøen, Kattegat og Skagerak — kan ikke udelukkes som værende et første skridt i en tidsmæssig langsigtet udvikling i lighed med den tilsvarende udvikling i Middelhavet, i Det indiske Ocean og på verdenshavene i almindelighed.

Søværnets opgaver.

19. Søværnets hovedopgave over for de maritime trusler er — på grundlag af den for forsvaret gældende målsætning og i samvirke med de øvrige værn — at udføre en egentlig krigsmæssig indsats til beskyttelse af dansk landområde og søterritorium og af de danske gennemsejlingsfarvande.

Men forud for denne ultimative opgave ligger såvel i fred som under spændte forhold en række forskelligartede opgaver, hvis dobbelte formål er at medvirke til krigsforebyggelse og at forberede krigsmæssig indsats.

20. De opgaver, som umiddelbart foreligger, er at følge den potentielle modstanders såvel som andre parters daglige aktivi-

tet til søs og at varsle, såfremt unormale og farlige hændelser indtræffer, herunder især styrkekoncentrationer og -forlægninger, således at danske myndigheder i tide kan vurdere situationen og handle derefter.

Jo længere ud til søs en maritim overvågning og aktivitet kan strækkes og opretholdes under alle vejrforhold, desto større er muligheden for at opnå tidligt varsel, herunder identifikation af eventuelle elektroniske indikationer, og desto mere tid vil der vindes til overvågning og handlinger — såvel politisk som militært.

I særlig grad vil farvandet mellem Møn og Bornholm være af vigtighed i forbindelse med udførelse af fremskudt rekognoscering, identifikation og skygning, ligesom overvågning af gennemsejlingsfarvandene, d.v.s. Sundet, Bælterne og Kattegat, har stor betydning.

Der er således tale dels om behov for en kontinuerlig observationstjeneste langs vigtige kyster udført af bevogtningsfartøjer o. l. lokale enheder, dels om søgående patruljer, hvis hyppighed bestemmes af forholdene, og hvis formål er at lokalisere og følge fremmed aktivitet i evt. opmarchområder. Til sidstnævnte opgaver kræves søgående og udholdende enheder med effektivt kommunikations- og varslingsudstyr samt med en til løsning af sandsynlige kampopgaver afpasset armering.

I tilslutning til overvågningsopgaverne må Søværnets enheder - ikke mindst under spændte forhold - være rede til at afvise suverænitetskrænkelser, herunder at beskytte danske skibe mod overlast.

Endvidere må danske flådestyrker bl. a. ved tilstedeværelse modvirke, at fremmede enheder søger at dominere eller vinde hævd over områder, som især sikkerhedsmæssigt er dansk interessesfære.

I sådanne situationer vil der kunne blive behov for våben, som er egnet til gradueret indsats, jfr. pkt. 24 (pag. 19).

21. Søværnets opgaver og virksomhed i krig tager sigte på i givet fald at hindre eller hæmme fjenden i at udnytte havet som transportvej ved at bekæmpe fjendtlige flådestyrker og invasionsfartøjer under angreb mod dansk område og indtrængen i indre dansk farvand. Jævnside hermed skal Søværnet beskytte skibsfarten og bidrage til at